

THÔNG CÁO BÁO CHÍ

Về kết quả thực hiện Chương trình đánh giá khu vực tài chính (FSAP) và công bố báo cáo đánh giá khu vực tài chính (FSA)

Chương trình đánh giá khu vực tài chính (FSAP) do Ngân hàng Thế giới (WB) và Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) khởi xướng thực hiện từ tháng 5/1999 nhằm hỗ trợ các nước thành viên phân tích, đánh giá tổng quát hiện trạng, mức độ ổn định và phát triển của hệ thống tài chính trên cơ sở các nguyên tắc và chuẩn mực quốc tế, từ đó đề xuất các cải cách cần thiết nhằm làm cho hệ thống tài chính trở nên ổn định hơn và có khả năng chống đỡ các rủi ro phát sinh từ cả bên ngoài lẫn bên trong nền kinh tế, đồng thời kiến nghị các hoạt động nhằm tăng cường sự đóng góp của ngành tài chính vào tăng trưởng kinh tế và xóa đói giảm nghèo.

Trên cơ sở phân tích những lợi ích tiềm năng của Chương trình FSAP, Chính phủ Việt Nam đã chủ động trao đổi với WB và IMF về kế hoạch thực hiện Chương trình FSAP tại Việt Nam. Ngày 06/7/2012, tại văn bản số 936/TTg-QHQT, Thủ tướng Chính phủ đã giao Ngân hàng Nhà nước Việt Nam gửi thư chính thức đề nghị WB/IMF bắt đầu chuẩn bị và triển khai Chương trình FSAP. Việc thực hiện Chương trình FSAP tại Việt Nam thể hiện quyết tâm của Chính phủ trong việc đánh giá một cách toàn diện và đầy đủ về hệ thống tài chính gồm Ngân hàng, Chứng khoán và Bảo hiểm cũng như các lĩnh vực khác có liên quan chặt chẽ đến ổn định khu vực tài chính (như thị trường bất động sản và cơ chế phá sản và quyền chủ nợ), từ đó góp phần hỗ trợ thực hiện một cách toàn diện và hiệu quả cho kế hoạch tái cơ cấu nền kinh tế của Việt Nam. Theo dự kiến ban đầu, khu vực doanh nghiệp, chủ yếu là Doanh nghiệp Nhà nước (DNNN) sẽ được đánh giá trong Chương trình FSAP do khả năng tác động của khu vực DNNN đối với sự an toàn, lành mạnh của hệ thống tài chính của Việt Nam. Tuy nhiên, do cơ sở dữ liệu chưa sẵn sàng, hệ thống DNNN hiện nay đang trong quá trình chuyển đổi theo Đề án tái cơ cấu DNNN nên lĩnh vực này sẽ được xem xét đánh giá kỹ càng hơn vào một thời điểm thích hợp sau này.

Ngay từ khi khởi động, Việt Nam đã tích cực chuẩn bị cho Chương trình FSAP bằng việc thành lập *Ban Chỉ đạo Quốc gia về FSAP do Phó Thủ tướng Vũ Văn Ninh làm Trưởng Ban, Ban chỉ đạo FSAP của NHNN và Ban Điều phối và Triển khai FSAP tại Ngân hàng Nhà nước* với vai trò là cơ quan giúp việc của Ban chỉ đạo Quốc gia về FSAP. Ngân hàng Nhà nước đã được Chính phủ giao

nhiệm vụ làm Cơ quan đầu mối triển khai Chương trình FSAP với sự phối hợp của Bộ Tài chính (Ủy ban Chứng khoán Nhà nước và Cục Quản lý, Giám sát bảo hiểm), Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tư pháp, Bộ Xây dựng, Văn phòng Chính phủ, Ủy ban Giám sát Tài chính Quốc gia và Tòa án Nhân dân Tối cao.

Dưới sự chỉ đạo tổng thể của Ban Chỉ đạo Quốc gia về FSAP, Ngân hàng Nhà nước, Bộ tài chính và các cơ quan chức năng có liên quan của Việt Nam xác định Chương trình FSAP sẽ là một cuộc kiểm điểm sâu sắc và toàn diện về những mặt được và chưa được trong hoạt động của khu vực tài chính, bao gồm cả công tác quản lý Nhà nước cho giai đoạn trước tháng 12/2012. Trên tinh thần đó, các cơ quan quản lý đã phối hợp chặt chẽ, tích cực cung cấp thông tin - số liệu cần thiết, bố trí các buổi làm việc hiệu quả với các Đoàn đánh giá tại chỗ của WB/IMF vào Việt Nam, cũng như giai đoạn trao đổi từ xa sau đó. Trên cơ sở các thông tin được các cơ quan chức năng cung cấp cũng như các buổi làm việc trực tiếp với các tổ chức, cơ quan hữu quan, Đoàn chuyên gia đã hoàn thành Báo cáo Đánh giá Khu vực Tài chính (FSA) và các báo cáo liên quan về tuân thủ nguyên tắc và chuẩn mực quốc tế trong thanh tra giám sát ngân hàng, bảo hiểm, thị trường vốn và hạ tầng thị trường tài chính.

Báo cáo FSA là báo cáo tổng hợp của Chương trình FSAP, trong đó đưa ra các đánh giá về khu vực tài chính, sự ổn định và tiềm năng phát triển của hệ thống tài chính. Về khía cạnh phát triển, Báo cáo ghi nhận những thành tựu đạt được trong tiến trình đổi mới kinh tế của Việt Nam, đặc biệt là sự đóng góp tích cực của hệ thống tài chính vào tăng trưởng kinh tế trong giai đoạn vừa qua. Tuy nhiên, quá trình này cũng đã tích lũy nhiều bất ổn tiềm tàng. Hệ thống tài chính Việt Nam đã bắt đầu bộc lộ nhiều dấu hiệu căng thẳng và tích tụ nhiều yếu tố dễ bị tổn thương, đặc biệt là hệ thống ngân hàng do các nhân tố thể chế, cũng như những yếu kém của khu vực doanh nghiệp, khu vực bất động sản và tình trạng suy giảm chung ở các nền kinh tế mới nổi. Trong khi đó, công tác quản lý và giám sát lại chưa theo kịp sự phát triển của hệ thống tài chính. Chế độ kế toán – kiểm toán cũng như các quy định về công bố thông tin tài chính và phi tài chính còn hạn chế nên đã ảnh hưởng nghiêm trọng đến vai trò của kỷ luật thị trường. Trên cơ sở đánh giá thực trạng của hệ thống tài chính Việt Nam, Báo cáo đưa ra chiến lược triển khai chương trình cải cách tài chính cho Việt Nam với các mục tiêu, biện pháp, cách thức xử lý phù hợp với định hướng cải cách của Chính phủ hiện nay, đặc biệt là với hệ thống ngân hàng và đề xuất một loạt các khuyến nghị kỹ thuật trong ngắn hạn, trung hạn và dài hạn cho các Bộ, ngành có liên quan.

Chính phủ Việt Nam đánh giá cao các nhận định và khuyến nghị của Báo cáo. Các đánh giá quan trọng của Báo cáo về hệ thống tài chính, đặc biệt là lĩnh vực ngân hàng khá phù hợp với những nhận định, đánh giá nội bộ của Ngân hàng Nhà nước ngay từ cuối năm 2011 mà Ngân hàng Nhà nước đã báo cáo cho Chính phủ. Nhiều khuyến nghị phù hợp của Đoàn đã được Ngân hàng Nhà nước lồng ghép đưa ngay vào thực hiện trong quá trình triển khai *“Đề án cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015”*, *“Đề án xử lý nợ xấu của các tổ chức tín dụng”* và *“Đề án thành lập Công ty Quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam”* của Chính phủ trong thời gian vừa qua. Việc triển khai quyết liệt, đồng bộ các giải pháp của Chính phủ và khuyến nghị của Chương trình FSAP sẽ góp phần lành mạnh hóa một bước quan trọng về tài chính và hoạt động của các tổ chức tín dụng Việt Nam, giảm bớt số lượng tổ chức tín dụng nhỏ, yếu kém. Quá trình củng cố, chấn chỉnh, cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng được tiến hành với chi phí thấp nhất, loại trừ nguy cơ đổ vỡ ngân hàng ngoài tầm kiểm soát, bảo đảm giữ vững sự an toàn, ổn định của hệ thống, đồng thời không gây tác động tiêu cực đến sự ổn định kinh tế vĩ mô, an ninh chính trị và trật tự xã hội. Tóm lại, Ngân hàng Nhà nước đã triển khai các khuyến nghị của đoàn FSAP theo phương thức chủ động đưa ra các biện pháp khắc phục từ trước, chỉ đạo thực hiện ngay nếu khuyến nghị là đúng thời điểm và thích hợp, và/hoặc tiếp tục thực hiện trong thời gian tới thông qua Kế hoạch hành động toàn diện hậu FSAP.

Tuy nhiên, trong Báo cáo vẫn còn một số nội dung đánh giá, nhận định có sự khác biệt về quan điểm và cơ sở đánh giá giữa hai bên, chẳng hạn như về tỷ lệ nợ xấu, sở hữu chéo, can thiệp của chính quyền trung ương và địa phương trong hoạt động cho vay của ngân hàng, công tác thanh tra giám sát ngân hàng. Những đánh giá này chưa thật sự phản ánh chính xác hoạt động của thị trường tài chính Việt Nam, một phần do các yếu tố rất đặc thù về mặt thể chế, lịch sử và cơ chế vận hành thị trường tài chính Việt Nam, và một phần do các nỗ lực cải cách của Chính phủ chưa được ghi nhận một cách thỏa đáng vì thời điểm đánh giá diễn ra trong bối cảnh nền kinh tế trong nước đang gặp rất nhiều khó khăn, các biện pháp cải cách của Chính phủ lại mới bắt đầu đi vào triển khai, hoặc hiệu quả của các cơ chế và biện pháp đang áp dụng tại Việt Nam cần thời gian để chứng minh tính hiệu quả khi có sự khác biệt với thực tiễn quốc tế. Bên cạnh đó, việc áp dụng các chuẩn mực quốc tế để đánh giá trong bối cảnh thị trường tài chính Việt Nam mới phát triển ở giai đoạn ban đầu cũng có thể dẫn đến một số nhận định có sự khác biệt về quan điểm.

Mặc dù vậy, xét về tổng thể, với việc thực hiện Chương trình FSAP, lần đầu tiên hệ thống tài chính Việt Nam, đặc biệt là khu vực ngân hàng đã được đánh giá một cách toàn diện và sâu rộng bởi các tổ chức tài chính quốc tế uy tín. Chương trình giúp nhận diện các điểm mạnh, điểm yếu, khả năng dễ bị tổn thương của hệ thống tài chính Việt Nam cũng như đưa ra các khuyến nghị chính sách có thể được sử dụng để lồng ghép vào quá trình triển khai Chương trình phát triển kinh tế xã hội 2011-2015, đồng thời hỗ trợ thiết kế các chương trình cải cách đồng bộ tiếp theo, góp phần tăng cường năng lực cạnh tranh quốc gia, phù hợp với chủ trương chuyển đổi mô hình phát triển từ chiều rộng sang chiều sâu. Việc hoàn tất thành công Chương trình FSAP cho thấy cam kết cải cách kinh tế của Chính phủ Việt Nam, tạo điều kiện vững chắc cho các giai đoạn cải cách khu vực tài chính một cách hiệu quả trong những năm tới đây.

Với mục đích tăng cường minh bạch hóa công tác quản lý và khẳng định cam kết cải cách mạnh mẽ của Chính phủ để nhân dân, các đối tác phát triển, các tổ chức tài chính, các nhà đầu tư trong và ngoài nước cùng theo dõi và phối hợp hoạt động, Ngân hàng Nhà nước xin trân trọng công bố toàn văn Báo cáo Đánh giá Khu vực Tài chính (FSA).

Chi tiết Báo cáo xin xem tại: *tiếng Anh*; *tiếng Việt*.